

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.843/2021/6/I.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Orosz János Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: Dr. Orosz János ügyvéd

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Kun Péter beosztott bírósági alperes címe

A per tárgya: közérdekű adat kiadása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 27.P.20.835/2021/24.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Az eljárás illetékmentes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül, az e-mail címe e-mail címre megküldve adja ki a felperesnek az alábbi közérdekű adatokat:

A Igazgatósága alperessel szemben adóhatározatok ellen indított közigazgatási perben hozott jogerős ítéletek ellen a felperesi oldal által benyújtott felülvizsgálati kérelmek darabszáma, ezen belül a befogadott és be nem fogadott felülvizsgálati kérelmek százalékos megoszlása, valamint a befogadott felülvizsgálati kérelmekben hozott határozatoknak a jogerős ítéletek hatályát fenntartó, hatályon kívül helyező és megváltoztató tartalma szerinti százalékos megoszlása, 2018, 2019 és 2020 évekre vonatkozó bontásban.

A Igazgatósága alperessel szemben adóhatározatok ellen indított közigazgatási perben hozott jogerős ítéletek ellen az alperesi oldal által benyújtott felülvizsgálati kérelmek darabszáma, ezen belül a befogadott kérelmek darabszáma, valamint a befogadott felülvizsgálati kérelmekben hozott határozatoknak a jogerős ítéletek hatályát fenntartó, hatályon kívül helyező és megváltoztató tartalma szerinti százalékos megoszlása, 2018, 2019 és 2020 évekre vonatkozó bontásban.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 264.160 forint perköltséget.

[2] Határozatának indokolásában hivatkozott az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. § 5. és 6. pontjára, valamint a 26. § (1) bekezdésére, továbbá a 27. § (2) bekezdés g) pontjára.

[3] Rögzítette, hogy a felperes a keresi kérelmében az előzetes adatkiadási kérelmében foglaltaktól némileg eltérő módon határozta meg a kiadni kért adatokat, de ez az eltérés nem takar tartalmi különbséget.

[4] Elsődlegesen azon felperesi kifogást vizsgálta, miszerint az alperes a perben olyan körülményekre hivatkozott a megtagadás körében, amelyekre az előzetes kérelem elutasítása vonatkozásában nem. Az egységes joggyakorlat szerint a korábban fel nem merült megtagadási okra is lehet hivatkozni a perben, ebből következik, hogy az alperes a perben annak ellenére vitathatta a kiadni kért adatok közérdekűségének hiányát, hogy korábban erre nem hivatkozott.

[5] Ezt követően a kért adatok közérdekű minősítése körében foglalt állást. Ismertette a 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [36]-[38] pontjait, valamint hivatkozott a 3056/2015. (III. 31.) AB határozat indokolásának [13]-[16] pontjaira. Ezen határozatokból az következik, hogy az egyedi ügyekben hozott bírósági határozatok adatai részben a feleket érintő személyes adatokat tartalmazzak, amelyek nyilvánosságra hozatala kizárt. Ugyanakkor közérdekűnek minősülnek a bírósági döntések azon adatai, amelyek „az egyes bírósági szinteken, vagy egy-egy bíróságon folyó ítélkező munkát, emellett a bírói igazságszolgáltatás működését egészében jellemzik”, mely adatok nyilvánosak, bárki számára megismerhetők.

[6] Abban kellett tehát állást foglalnia, hogy a felperesi adatkiadási kérelem tárgya a alperesnél folyó ítélkező munkát, a bírói igazságszolgáltatás működését egészében jellemző adatnak minősül-e. Az adóhatározatok bírósági felülvizsgálata mind mennyiségi, mind tartalmi szempontok alapján értékelve is olyan alapvető jelentőségű, a közigazgatási bíráskodásban tömegesen megjelenő ügýtípusnak minősül, amelyekben a megszületett döntések alapadatai a bírói igazságszolgáltatás működését jellemző adatnak minősülnek, így ezen adatok a nyilvánosság számára megismerhető közérdekű adatok. Az adózási kötelezettség, azaz az állam felé fennálló közjogi jogviszonyon alapuló fizetési kötelezettség tömegesen megjelenő, lényegében valamennyi személyt és szervezetet érintő kötelezettség. Ez a pertípus tömegesen, évente százas nagyságrendben fordul elő a alperesnél, így a alperes igazságszolgáltatási tevékenységét jellemző adatnak minősül. A felperes által kiadni kért adatok az adóügyeket érintő felülvizsgálati eljárások alapadatainak minősülnek, ezek személyes adatokat nem érintő, az igazságszolgáltatás működését jellemző adatnak minősülnek.

[7] Hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a alperes igazságszolgáltatási tevékenységének egészét jellemző adatok közérdekű adatoknak minősülnek, a nyilvánosság számára így megismerhetőek. Hangsúlyozta, hogy jelen ítélet a Igazgatósága adóhatározatainak bíróság előtti megtámadása tárgyában hozott jogerős döntések ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmekre vonatkozó megállapításokat tartalmaz, amely alapadatok a korábban hivatkozottak szerint a alperes tevékenységét jellemző adatnak minősülnek. A alperes ítélkező tevékenységére vonatkozó adatok kiadására vonatkozó kérelmek esetében minden esetben egyedileg kell megvizsgálni az érintett ügyek tartalmi és mennyiségi jellemzői alapján, hogy az ügyekre vonatkozó alapadatok az igazságszolgáltatásra jellemző adatnak minősülnek-e és nem érintenek-e személyes adatokat, mert csak ebben az esetben minősülnek közérdekű adatnak. Kizárt, hogy profilalkotás útján, de facto egyedi ügyekre szűkített adatok közérdekű adatoknak minősüljenek és kiadásra kerülhessenek. A alperes igazságszolgáltatási tevékenységének jellemzésére nem az alperes személyének, hanem a kiadni kért adatok tárgyának van relevanciája.

[8] Állást foglalt abban is, hogy a felperes által kiadni kért adatok az eljárást befejező határozatok szükségképpen tartalmát képezik, e körben a Kp. 84. §-át, 115. §-át, 118. §-át és a Pp. 346. §-át ismertette.

[9] Akár végzéssel (a befogadás elutasítása esetén), akár (a befogadott, érdemben elbírált ügyek esetében) ítélettel fejeződik be az érintett ügyek elbírálása, a határozatoknak mindenféleképpen tartalmaznia kell a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél és az ügy megjelölését, az ítéleteknek pedig tartalmazniuk kell az ügyben született döntés Kp. 121. §-a szerinti kimenetelének meghatározását. Az adatkiadási kérelem tehát létező és az alperes által kezelt adatok kiadására vonatkozik, az nem állítja az alperest adatelőállítási kötelezettség elé.

[10] Hangsúlyozta, miszerint elhatárolható egymástól az adatkezelő által kezelt adatok kigyűjtése, meghatározott szempontok szerinti kiválogatása és a minőségileg új adatsor előállítása. Az elhatárolás alapvető szempontja az, hogy míg előbbi esetben kizárólag az adat kikeresésével és leválogatásával teljesíthető az adatkiadás, utóbbi esetben csak további adatkezelői tevékenységgel, így különösen új adatok beszerzésével, adatok egymással való összevetésével állíthatók elő a kiadni kért adatok. A felperesi adatigénylés teljesítése az adatok kikeresését jelenti és nem új adattartalom előállítását. A kért adatok az eljárást befejező határozatban megtalálhatók, így azok létező adatokra vonatkoznak. Az adatkiadási kérelmet további adatok beszerzése nélkül teljesítheti az alperes, nincs szükség a kikeresett adatok összevetésére, statisztikai elemzésére, értékelésére, új kimutatások készítésére.

[11] A Bírósági Határozatok Gyűjteményében nem találhatók meg teljes egészében a felperes által kért adatok, ugyanis abban az érdemi döntések kerülnek anonimizált formában feltöltésre, az adatkiadási kérelem azonban ennél szélesebb adatkörre vonatkozik.

[12] Nem volt relevanciája annak, hogy a BIIR rendszerből keresési szűrők beállításával egyszerűen, elektronikusan kigyűjthetők-e a kiadni kért adatok. Az elektronikus úton történő legyűjthetőségnek csak abban az esetben lenne jelentősége, amennyiben az alperes költség megfizetéséhez kötötte volna az adatkiadás teljesítését. Ilyen nyilatkozat hiányában nincs jelentősége annak, hogy keresőprogram alkalmazásával, lényeges költség nélkül tudja-e előállítani a kért adatokat az alperes, vagy ez csak úgy teljesíthető, hogy egyedileg kell azokat kigyűjtenie a határozatok alapján. Nem áll fenn ezért állítási szükséghelyzet a Pp. 184. §-a alapján. Az alperesnek az elérhető keresési lehetőségekre vonatkozó nyilatkozattételét szükségtelennek értékelte és az erre irányuló kérelmet mellőzte. Ugyanezen okból mellőzte a tanú meghallgatására vonatkozó indítványt.

[13] A bíróságok zavartalan működésének biztosítása alkotmányos értéknek minősül, azonban a közfeladatot ellátó szerv közfadatainak ellátását csak szélsőséges esetben veszélyeztetheti, béníthatja meg az adatigénylés teljesítése. Az alperes maga sem állított

olyan bizonyítható tény, melyből alappal következne, hogy az adatkiadási kérelem teljesítése törvényes működését veszélyeztetné, vagy ellehetetlenítené.

[14] Azon alperesi állítás körében, amely szerint a Igazgatósága nyilvántartásában is feltehetően utolérhető az adatok, azt hangsúlyozta, hogy az alperes feltételes módon fogalmazta meg ezen kijelentését, önmagában ez a tény nem mentesítheti az adatok kiadásának kötelezettsége alól. Ezen körülménynek csak annak bizonyítottsága esetén lenne jelentősége, miszerint a NAV biztosan rendelkezik ezen adatokkal és ezen adatok lényegesen kisebb munkateherrel kinyerhetők adatbázisából, mint az alperes esetében, ezt azonban az alperes sem állította.

[15] Az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontjára és a Pp. 162. §-ára hivatkozással rámutatott arra, hogy a perbeli adatkiadási kérelem esetén a Pp. felhívott rendelkezése nem minősül adatkiadás megtagadásának alapjául szolgáló oknak. A kérelem ugyanis nem a peres felek személyét érintő, hanem az alperes működését jellemző adatok kiadására irányult.

[16] A közérdekű adat igénylése során nincs szükség az adatigénylés céljának megjelölésére. Az adatkiadási kötelezettség teljesítésével összefüggésben az nem bír jelentőséggel, hogy az adatkiadásra kötelezett milyen okból kezeli a kiadni kért adatokat, így annak sincs jelentősége, hogy az adat kezelése jogszabályon alapul-e.

[17] A kereseti kérelem, illetve a rendelkező rész vonatkozásában rámutatott, miszerint a alperes ügyelosztási rendjére vonatkozó kitétel közömbös, mert a felperes kérelmének elbírálásával összefüggésben nincs jelentősége, hogy az ügyeket milyen eljárási rend alapján tárgyalják az alperes tanácsai. Szükségtelennek értékelte az adatkiadási kérelemmel érintett perek vonatkozásában a Kp. konkrét rendelkezéseinek felhívását, mert enélkül is teljesen egyértelműek a kiadni kért adatok. Szükségtelennek minősítette a magánszemélyeket, gazdasági társaságokat, vagy egyéb szervezeteket érintő közigazgatási döntéseken alapuló kitélt, mert a kérelem lefedi a bíróság előtt megtámadott adóhatározatok teljes személyi körét. Szintén szükségtelenül értékelte a közigazgatási perek részletezését is, ezért az adóhatározatok ellen indított közigazgatási perekben született jogerős ítéletekben határozta meg a döntését. Nem alapos a Kp. 121. § (1) és (2) bekezdései alapján a megsemmisítésre, illetve a megváltoztatásra vonatkozóan a különbségtétel, e körben idézte a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontját, hogy annak alapján milyen döntést hozhat a felülvizsgálati kérelem alapján az alperes. Nem találta indokoltnak, hogy a felperes kereseti kérelmei vonatkozásában az (1)-(3) pontjairól külön-külön döntsön, e körben egy rendelkezéssel kötelezte az alperest az adatok kiadására.

[18] A perköltségről a Pp. 83. § (1) és (2) bekezdései alapján határozott.

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a felperes keresetének teljes egészében való elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását kérte.

[20] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a már hivatkozott alkotmánybírósági határozat, valamint az Infotv. 3. § 5. és 6. pontjának értelmezése során téves és jogszabálysértő következtetésre jutott. Nem vette figyelembe az ítéletében, hogy a felperes nem általában a legfelsőbb bírósági szintet megtestesítő alperesnél folyó ítélkező munkát, így a bírói igazságszolgáltatás működését egészében jellemző adatok kiadását kérte, hanem konkrét fél személyéhez kapcsolódóan kért peres eljárásokra vonatkozó adatokat.

[21] Hangsúlyozta, hogy különbözik más állami szervektől, az igazságszolgáltatás transzparenciájának jól meghatározott és garanciális jogokkal körülvett biztosítékai vannak, így az anonimizált határozat közzététele, a tárgyalás nyilvánossága. A kiadni rendelt adatok a felperes által konkrétan megjelölt féllel szemben indított felülvizsgálati eljárásokra, azaz több egyedi peres eljárásra vonatkoznak. Az adóhatározati ügyek csoportja pontosan nem körül határolható, az ilyen perek ezen kívül olyan nagy számú heterogén halmazt alkotnak, amelyből ily módon nem lehet a bírói igazságszolgáltatásra jellemző adatot előállítani. Egy konkrétan megjelölt félhez kapcsolódó ügyek adatai nem válnak közérdekű adattá pusztán attól, hogy azok jelentős számban érkeznek egy bírósághoz. Nem egy ügytípus kapcsán az igazságszolgáltatásra jellemző adat közlését kérte a felperes, hanem meghatározott szervezet ellen, illetve által indított peres eljárásokra vonatkozóan terjesztett elő adatigénylést.

[22] A felperes által kért adat kiadásával ténylegesen új szempontból kell adatokat gyűjtenie, az általa kezelt adatok összevetése útján minőségileg más adatot, statisztikát kellene előállítania. Az elsőfokú ítélet alapján egy félre vonatkozóan adatgyűjtést kell végeznie, ténylegesen további adatkezelői tevékenység végrehajtására kötelezte az elsőfokú bíróság. Adatelőállításnak tekinthető az adatkezelő által esetlegesen kezelt adatok összevetése is. Jelentősége van ezáltal annak, hogy a felperes által megjelölt szempontok szerinti egyidejű lekérdezésre nincs lehetőség a BIIR rendszerben. Olyan új adatkezelési műveleteket kellene elvégeznie, amelyre semmilyen jogszabályi rendelkezés alapján nem köteles, az összes eljárást befejező határozatát, nemcsak az érdemit, meg kellene vizsgálnia. A megjelölt felek személye alapján ki kellene azokat gyűjtenie, ezt követően elemezni, hogy azok adóhatározat bírósági felülvizsgálata tárgyában születtek-e. Ez olyan adatkezelési műveletnek minősül, amely ténylegesen új adatbázis létrehozására irányulna. Az adatkezelőtől csak létező és általa kezelt adatok kiadása kérhető, azaz új minőségű adat létrehozására nem lehet kötelezni a bírósági gyakorlat alapján.

[23] Hangsúlyozta, hogy az ellenkérelmének 2.2.5. pontjában már előadta, hogy a felperes által kiadni kért adatok esetében egyértelműen megállapítható, hogy nincsen monopolhelyzetben. Az, hogy nincs monopolhelyzetben, azt a felperes sem vitatta, ezért ezt érdemben vizsgálnia kellett volna az elsőfokú bíróságnak.

[24] Hivatkozott a Pp. 162. §-ára, amely az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja alapján adatkiadás megtagadási oknak minősül. Az elsőfokú ítélet alapján egy meghatározott félre vonatkozó peres eljárások kigyűjtésére vonatkozó kötelezettsége keletkezik.

[25] A másodlagos fellebbezési kérelme vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az adózó magánszemélyek, gazdasági társaságok és egyéb szervezetek szerepeltek a kereseti kérelemben. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint „a kérelem lefedi a bíróság előtt megtámadott adóhatározatok teljes személyi körét.” Az elsőfokú bíróságnak éppen abban kellett volna közrehatnia a peres eljárás során, hogy a felperes egyértelműen meghatározza a kiadni kért adatokat. Nem indokolta meg az elsőfokú bíróság, hogy milyen jogszabályi rendelkezés alapján jutott arra az álláspontra, hogy a felperes által megjelölt személyi kör lefedi a bíróság előtt megtámadott adóhatározatok teljes személyi körét, ezenkívül nem állapítható meg egyértelműen, hogy az „egyéb szervezetek” milyen jogi kategóriát takar.

[26] A felperes a kereseti kérelemben bírósági felülvizsgálat tárgyában folyamatban volt közigazgatási perben hozott jogerős ítéletek ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek darabszámát kérte kiadni. Az elsőfokú bíróság „a felperesi oldal által benyújtott felülvizsgálati kérelmek” vonatkozásában kötelezte, amely nyilvánvalóan tartalmazza a folyamatban lévő eljárásokat is, így álláspontja szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen.

[27] Az „adóhatározatok ellen indított közigazgatási perben hozott jogerős ítéletek ellen a felperesi oldal által benyújtott felülvizsgálati kérelmek” kötelezés vonatkozásában hangsúlyozta, hogy adóügyben benyújtott felperesi felülvizsgálati kérelmek vonatkozásában kérte adatok kiadását a felperes, pontosan nem állapítható meg, hogy milyen adatkör kiadását rendelte el az elsőfokú bíróság.

[28] Az ítéletben megjelölt felülvizsgálati eljárásokat pontosan nem is lehet meghatározni, mivel a felülvizsgálati kérelmet a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata tárgyában hozott jogerős bírósági határozattal szemben lehet előterjeszteni, nem pedig adóhatározatok ellen.

[29] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő. Védekezése során másodlagos és harmadlagos hivatkozásokat is előadott. Másodlagos és harmadlagos érveit, tényállításait és bizonyítási indítványait csak a bíróság közrehatására terjesztette volna elő. Elsődleges védekezése kapcsán a bíróságnak a felek tudomására kellett volna hozni a saját jogszabály-értelmezését. Hivatkozott e körben a Pp. 237. § (2) bekezdésére, arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében éppen az ő terhére vette figyelembe, hogy csak általánosságban, a konkrétumok kifejtése nélkül, a közfeladata ellátása veszélyeztetettségére hivatkozott a felperesi adatkiadási kérelem teljesítésének esetére, holott

a további tényállítás, nyilatkozattétel az elsődleges és másodlagos védekezésében foglalt értelmezési kérdés tisztázásától függött volna. Nem tisztázta azt sem az elsőfokú bíróság, hogy a megjelölt tényeket melyik félnek kellett volna bizonyítania. Hangsúlyozta, hogy a Bszi. pontosan meghatározza, hogy milyen határozatait kell közzétenni, a statisztikai adatszolgáltatás tartalmát is egyértelmű és eltérést nem engedő jogszabályi rendelkezések határozzák meg, így más adatszolgáltatásra sem lehetősége, sem kötelezettsége nincsen.

[30] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[31] Előadta, hogy egyértelműen beazonosítható adatok kiadását kérte, melyek az alperes kezelésében állnak. A kért adatok az alperes ítélezési tevékenységét jellemző adatoknak minősülnek és ekként közérdekű, megismerhető adatok. Kérelmét nem a peres fél személyéhez kötötte, hanem az adott ügycsoportra irányult, az ügycsoport speciális jellegéből adódik csupán az alperes személye. Az alperes nem tette vitássá azon tény, mely szerint a kérdéses ügýtípus tömegesen fordul elő az ítélezési tevékenysége során, ekként pedig kifejezetten az igazságszolgáltatási tevékenységét jellemző adatnak minősül. Az elsőfokú bíróság a döntése meghozatala során ezeket a körülményeket értékelte és azt is, hogy az érintett ügýtípusok körében felülvizsgálati fórumként működik közre az alperes.

[32] Hangsúlyozta, hogy nem vitatottan nem minden határozatot tesznek közzé a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a kérelme pedig kellően széles körű és az nem az egyes ügyekhez kapcsolódó. Az ügýtípus jellegénél fogva, az alperesnek az ügýtípussal kapcsolatosan végzett tevékenysége eredményezi a bírói igazságszolgáltatásra jellemző adatot.

[33] Az elsőfokú bíróság nem azt mondta ki az ítéletével, miszerint minden olyan adat közérdekű adatnak minősül, amely jelentős számú és a társadalmat széles körben érintő ügyre vonatkozik. Éppen ellenkezőleg arra a következtetésre jutott, hogy mindez alapvető feltétele annak, hogy egyáltalán felmerülhessen egy adat közérdekű volta. Minden egyes esetben az egyedi jellemzők vizsgálatát követően mondható ki az adott adatra vonatkozó közérdekű jelleg.

[34] Az elsőfokú bíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy a kérdéses adatok léteznek és az alperes kezelésében állnak-e, ezen tény pedig az alperes nem tette vitássá, így helyesen járt el, amikor ezt valóként fogadta el. Nincs arról szó, hogy az alperesnek a már meglévőkön kívül további adatokat kellene gyűjtenie, pusztán a kezelt adatok meghatározott szűrők szerinti rendszerezéséről van szó. Az alperestől kért adatok nem adatgyűjtést és nem is statisztikák készítését eredményezik, kizárólag már meglévő adatok kiadását kérte, nem foghat helyt azon alperesi védekezés, hogy ténylegesen egy új adatbázist kellene létrehoznia.

[35] Nem elegendő azon alperesi hivatkozás, hogy ne lenne az adatok kezelése tekintetében monopolhelyzetben. Azt is vizsgálni szükséges, hogy egy másik adatkezelőnél biztosan fellelhető adatok legyűjtése kisebb munkateherrel elérhető-e, mint az alperes esetén. Az alperes még a fellebbezésében sem hivatkozik arra, hogy a Igazgatóságánál bizonyosan fellelhető adatok legyűjtése az alperesnél kisebb munkateherrel elérhető lenne.

[36] A kiadni kért adatok közérdekű adatnak minősülnek, azok kiadását nem korlátozhatja a Pp. 162. §-a, hiszen ezen jogszabályhely nem általánosságban, hanem az egyes konkrét perek vonatkozásában szabályozza az iratmegismerési jogosultságot.

[37] Nincs helye az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének. Az elsőfokú bíróság 3. sorszám alatti végzése alapján pontosította, illetve változtatta meg a kereseti kérelmét. Az elsőfokú bíróság hatékonyan közrehatott abban, hogy megfelelő, elbírálható módon meghatározza a kiadni kért adatok körét. Az ítélet rendelkező részéből is látható, hogy nem teljes egészében adott helyt az elsőfokú bíróság a keresetének. Az elsőfokú bíróság ítélete és eljárása megfelelt a Pp. 342. § (1) bekezdésében foglaltaknak, hiszen a felperesi kereseti kérelmek körében hozta meg a döntését, azon semmilyen formában nem terjeszkedett túl, ellenben kimerítette azokat.

[38] Anyagi pervezetés sem szükséges a másodfokú eljárás során. Az alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy az elsőfokú bíróság köteles lett volna tájékoztatni a feleket, hogy a kérdéses adatok közérdekű jellegét miként értelmezi. Amennyiben erről tájékoztatta volna őket, akkor ténylegesen prejudikált volna. Eredményesen közrehatott abban az elsőfokú bíróság, hogy a felek előterjeszthessék nyilatkozataikat és bizonyítási indítványait.

[39] Az alperes azzal, hogy most a másodfokú eljárásban terjeszti elő a vonatkozó előadásait, ténylegesen a perkoncentráció alapelvével ellentétes magatartást tanúsít, a per jelen szakaszában már nem hivatkozhat új tényállításra, új bizonyítékra.

[40] Az alperes fellebbezése megalapozott.

[41] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, ilyen körülményre egyébként a fellebbező alperes sem hivatkozott.

[42] A másodfokú bíróság a felülbírálata során a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést észlelt, amit az 5. sorszámú jegyzőkönyvben a Pp. 370. § (3) bekezdése alapján a felek tudomására hozott. Tájékoztatta a feleket miszerint, a hiánypótlást követően benyújtott egységes szerkezetű keresetlevélben megfogalmazott kereseti kérelem 2. pontjában

kiadni kért, a felülvizsgálati kérelmek vonatkozásában a befogadott és be nem fogadott kérelmek darabszáma, valamint ugyanígy a 4. pontban kiadni kért, az ott részletezett felülvizsgálati határozatok vonatkozásában a darabszám kiadása iránt előterjesztett kérelem tárgyában az elsőfokú bíróság nem határozott, azaz nem merítette ki teljes egészében a kereseti kérelmet. Tájékoztatva a feleket, hogy a fentieket a fellebbező fél kérelmére veszi figyelembe, az alperes kérte figyelembe venni ezt az eljárási szabálysértést. Az elsőfokú bíróság ezen mulasztása a Pp. 341. § (1) bekezdésébe ütközik, azonban az nem olyan jellegű eljárási szabálysértés, ami ne lett volna orvosolható a másodfokú eljárásban, így az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezése nem volt indokolt.

[43] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására irányult, ezért az alperes által hivatkozott, esetleges mérlegelhető hatályon kívül helyezésre okot adó körülményeket a másodfokú bíróságnak csak az elsődleges kérelem megalapozatlansága esetén kellett volna vizsgálnia.

[44] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokkal teljes mértékben egyetértett. Azonban a fellebbezési eljárásban tett azon felperesi nyilatkozat, amely szerint az alperestől igényelt adatokat teljeskörűen megkapta egy másik adatkezelőtől már az alperesnél benyújtott közérdekű adat megismerése iránti igényének benyújtása előtt, a jogvita lényegét, a mérlegelendő körülményeket megváltoztatta.

[45] A fenti felperesi nyilatkozattal kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy a Pp. 373. § (1) bekezdése – meghatározott kivételekkel – a másodfokú eljárásban kizárja a kereset- és ellenkérelem változtatást, továbbá a (2) bekezdés a fellebbezés vonatkozásában állít korlátokat az új tény állítása vonatkozásában. Jelen perben azonban a felperesi nyilatkozat nem minősül keresetváltoztatásnak és nem is a fellebbező alperes hivatkozott olyan tényre, amely addig a peres iratokban nem szerepelt.

[46] A másodfokú bíróság ismételten visszautal az elsőfokú bíróság ítéletének – az akkor rendelkezésre álló perbeli adatok alapján kifejtett helyes – indokaira, azokat megismételni nem kívánja, azonban az alperes elsődleges fellebbezési kérelmével kapcsolatosan az alábbiakat emeli ki.

[47] A felperes által igényelt adatok általánosságban az alperes ítélkező munkáját jellemző információknak minősülnek, azok az Infotv. 3. § 5. pontja alapján közérdekű adatok. Az ilyen jellegű adatok közérdekű voltát mondta ki a 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [38] pontja és az abban hivatkozott gyakorlat is. Az adatigénylésben valóban megjelölésre került egy közfeladatot ellátó szerv, mint peres fél, azonban az ilyen típusú perekben ezen szerv peres félként való részvétele a vonatkozó hatásköri és eljárásjogi szabályok alapján szükséges. Ebből következően az adatigénylés ténylegesen nem egy peres fél személyéhez, hanem egy egyértelműen meghatározott ügycsoporthoz kapcsolódott. Az ügycsoporton belül pedig nem a fentiek szerinti "állandó" peres félen kívüli egyéb félre vagy más perbeli

személyre vonatkozott az adatigénylés, hanem az ezen ügýtípusú peres eljárásokban hozott határozatok számára, jellegére, ez pedig egyértelműen a bírói igazságszolgáltatást jellemző adat, amely így közérdekű adatnak minősül.

[48] A fellebbezéssel kapcsolatosan szükséges rámutatni, miszerint az elsőfokú bíróság az ítéletének [18] pontjában hangsúlyozta, hogy minden ügyben egyedileg szükséges vizsgálni, hogy az igényelt adat az igazságszolgáltatást jellemző adatnak minősül-e és e körben nem az érintett ügyek száma a döntő.

[49] Az alperes nem vitásan rendelkezik az adatokkal. Az, hogy a felperesi adatigénylés teljesítéshez az szükséges, hogy a BIIR rendszerben végezzen, akár egymást követő, több, elektronikus szűrést, vagy hogy akár a peres fél keresése alapján, akár egyéb módon már egy szűkített adathalmazt manuálisan átnézzon, az Infotv. 26. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítése során jelentősséggel általában nem bír. Ha a teljesítés a munkaerőforrás aránytalan igénybevételevel járna, az nem megtagadási ok, hanem csak azt eredményezheti, hogy az adatkezelő költségtérítést állapíthat meg. E körben is helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásának [30]-[31] pontjaiban.

[50] A másodfokú bíróság jelen ítélet [47] pontjában már kitért arra, hogy habár a perbeli adatigénylés egy peres félre vonatkozik, akit ténylegesen a jogszabályi előírások tesznek szükségsszerűen peres féllé, a kérelem valójában egy ügycsoportra vonatkozik. Mindezek alapján ezen adatok megismerését a Pp. 162. §-a jelen per felperese vonatkozásában nem zárja ki.

[51] A [44] pontban megjelölt felperesi nyilatkozat azonban szükségessé tette, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során felmerült, ekként az elsőfokú bíróság által nem értékelt körülményt is figyelembe vegyen. E körben utal arra a másodfokú bíróság, hogy az alperes mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy az igényelt adatok vonatkozásában nincs monopolhelyzetben. A fellebbezésének 1.2.4. pontjában az elsődleges kérelme körében sérelmezte, hogy ezen érvelését az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta.

[52] Kiemelten hangsúlyozza a Fővárosi Ítéltábla, hogy a közérdekű adatok kiadása iránt indított perekben a bíróság az Infotv. 31. § (2) bekezdésének rendelkezései alapján a megtagadás jogszerűségét és annak indokait vizsgálja, így abban kellett dönten, hogy a konkrét felperesi igény megalapozott volt-e, a felperesi alapjog gyakorlásának korlátozása jelen esetben indokolt volt-e.

[53] Az Infotv. nem nevesíti konkrét megtagadási okként az úgynevezett monopolhelyzet hiányát, azonban a 13/2019. (IV. 8.) AB határozat [58] pontja szerint ez a körülmény „az alapjog gyakorlásának alkotmányos korlátozásakor” vizsgálandó szempont.

Az Alkotmánybíróság ezen határozatában a monopolhelyzet vonatkozásában az EJEB gyakorlatára is hivatkozik, amely utóbbi bírói fórum a nyilvánosságnak azon jogát, hogy a közérdekű információkhoz hozzáférjen, következetesen elismeri az Egyezmény 10. cikkének 1. bekezdése folytán.

[54] Az EJEB gyakorlata szerint hasonló tárgyú ügyekben az Egyezmény 10. cikkének 1. bekezdésében biztosított jogokba történő beavatkozás (az adat hozzáféréseinek megtagadása) esetén azt szükséges vizsgálni, hogy az megfelel-e a 10. cikk 2. bekezdésében foglaltaknak. Ez utóbbi bekezdés a szabadságok gyakorlása során a korlátozások között nevesíti a bíróságok tekintélyének fenntartásához szükséges intézkedéseket.

[55] Magyarország Alaptörvénye VI. cikkének (3) bekezdése biztosítja a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot, összefoglaló nevén az információszabadságot.

[56] „Az információszabadság és az azon alapuló alapjogi jogviszony tartalma kötelezettséget teremt a közfeladatot ellátó szervek és személyek számára, hogy bizonyos, a közfadataikkal összefüggésbe hozható, illetve azt jellemző adatokat proaktív módon nyilvánosságra hozzanak, vagy igény esetén hozzáférhetővé tegyenek. Másrészt pedig a közösség minden tagját megilleti a jog ezen adatok megismerésére és terjesztésére. Mindezek mögött alapvetően két, egymással összefüggő indok áll: egyrészt a közhatalom működéséről való tájékozott véleményformálás feltételeinek a megteremtése, másrészt a demokratikus és hatékony működés külső kontrollja és ösztönzése.” {13/2019. (IV. 8) AB határozat [28]-[29]}

[57] A közérdekű adatok megismeréséhez való jog tárgya az adat, amely alapján az érintett közfeladatot ellátó szerv működéséről vélemény nyilvánítható, működése ellenőrizhető.

[58] Az információszabadság olyan alapjog, amelynek kitüntetett szerepe van és „kevés más joggal szemben kell engednie.” {13/2019. (IV. 8) AB határozat [33]}. „A közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása akkor fogadható el alkotmányosan indokoltnak, ha azt más alapjog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme kényszerítően indokolja, illetve elkerülhetetlenül szükségessé teszi.” {13/2019. (IV. 8) AB határozat [56]}.

[59] „Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése a Kúriát önálló, nevesített alkotmányos intézményként a bírósági hierarchia csúcsszervének minősítette.” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat [41]}.

[60] Az alperes a bírósági szervezetrendszer legtetjén helyezkedik el, olyan alkotmányos intézmény, amely működésébe vetett közbizalom fenntartása, alaptevékenységének biztosítása alkotmányos érték, azaz önálló hatalmi ág, az igazszolgáltatás megfelelő működésének elengedhetetlen feltétele.

[61] A bírósági eljárásokat illetően fokozott jelentősége lehet „annak a követelménynek, hogy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogosultságának visszaélészerű gyakorlása ne eredményezhessen olyan helyzetet, amely a bíróságok alaptevékenységének ellátását veszélyeztetheti, vagy jelentősen elnehezíti.” {13/2019. (IV. 8) AB határozat [37], 3056/2015. (III. 31.) AB határozat [14]}.

[62] Az EJEB-nek az [53]-[54] pontokban már említett gyakorlata vonatkozásában szükséges megemlíteni azt, hogy értékelésre kerül az „információmonopólium”, amely az ellenőrzést, a nyilvánosság tájékoztatását és a sajtó funkciót is gátolhatja [Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország (37374/05), 2009. április 14- 36. bekezdés]. Az „információmonopólium” az adatokhoz való hozzáférés jogának a megtagadása megalapozottsága körében is értékelésre került azon hatása miatt, hogy annak következtében a kérelmező számára lehetetlenné tette az adatok megismerését. [Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes kontra Ausztria (39534/07), 2013. november 28., 47. bekezdés]

[63] AZ EJEB gyakorlata tehát értékeli azt, hogy az adatkezelő monopolhelyzetben van-e az adat vonatkozásában, vagy az más forrásból is megismerhető-e. Ez pedig értelemszerűen azzal a következménnyel is jár, hogy az adatbirtoklás kizárólagosságának a hiánya az információ közlésének a megtagadását is eredményezheti, további feltételek fennállása esetén.

[64] Az Alkotmánybíróság szintén úgy minősítette a kizárólagos hozzáférés hiányát, amely adott esetben mentesíti az adatkezelőt a közlési kötelezettsége alól {13/2019. (IV. 8) AB határozat [58]}. Említést érdemel, hogy a hivatkozott alkotmánybírósági határozat az alapjog korlátozásának indokoltságát nem csak akkor tekintette megalapozottnak, ha a megkeresett adatkezelőtől eltérő forrásból is elérhetők az adatok (lásd: hivatkozott EJEB gyakorlat), hanem akkor is, ha azok más forrásból, kisebb munkateher árán érhetők el.

[65] Az Infotv. maga is tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, ha az információmonopólium nem áll fenn, ugyanis a 30. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is. E rendelkezés szerint – amennyiben az adat nyilvánosan elérhető, tehát a monopolhelyzet már korábban megszűnt – az adatközlési kötelezettség úgyis teljesíthető, hogy az igénylővel a nyilvános forrást közlik. Az adatkezelőnek tehát nem szükséges az adatokat megküldenie, az igénylő alapjogának

érvényesülése a fenti módon is biztosítható, hiszen az információkat ezáltal is megismerheti. Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy ezen sajátos adatközlési módot a megkereséssel érintett adatkezelő akkor is választhatja, ha korábban nem ő tette nyilvánosan elérhetővé az információkat, a jogszabályhely ugyanis nem tartalmaz olyan kitélt, hogy ugyanezen közfeladatot ellátó szervnek kellett korábban nyilvánosságra hoznia az információt. Ezzel ellentétben a jogszabályhely többesszámot, „nyilvánosságra hozták” megfogalmazást használ, ez pedig azzal a jelentéstartalommal bír, miszerint bárki, tehát az adatigénnyel megkeresett szervtől eltérő szerv által közzétett adatokra hivatkozással is teljesíthető az igény.

[66] A fent hivatkozott hazai alkotmánybírósági és EJEB gyakorlat, valamint maga az Infotv. is értékeli tehát azt helyzetet, amikor a megkeresett adatkezelő nem kizárólagos birtokosa az igényelt adatoknak. A jelen perben értékelendő körülmény azonban nem csupán az volt, hogy az alperesen kívül más közfeladatot ellátó szerv is rendelkezik az adatokkal – hiszen azokat kiadta a felperesnek –, hanem az, hogy a felperes maga is birtokában volt ezen adatoknak, már azt megelőzően is, hogy azok közlését kérte volna az alperestől.

[67] A felperes tehát saját előadása szerint rendelkezik az alperestől igényelt adatokkal, már ismert előtte az alperes adott ügycsoportban hozott határozatainak mennyisége és azok meghatározott jellege szerinti megoszlása. Az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlata szerinti ezen, a bírói igazságszolgáltatást jellemző adat, a közérdekű adat már a birtokában van, az információszabadsághoz való alapjoga nem korlátozott. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ezen információk birtokában a felperesnek az alapjoga érvényesült, a számára már rendelkezésre álló adatok alapján biztosított mind a megalapozott véleményformáláshoz, mind az ellenőrzéshez való jog a bírói igazságszolgáltatást jellemző adatok tekintetében.

[68] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése szerinti alapjog érvényesülését az Infotv. biztosítja, bontja ki. Magyarország Alaptörvényének 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására, vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Az Infotv. 1. §-a szerint annak célja többek között az, hogy „a közügyek átláthatósága a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.” Miután a felperes az igényelt adatokkal már rendelkezett, így az alapjog célja, az adatok megismerhetősége beteljesedett. Ennél fogva a jelen perben vizsgálendő adatigénnyel vonatkozásában a felperest megillető alapjognak nagyobb mértékben szükséges meghajolnia a korlátozó körülmények, így az alkotmányos értékek védelme előtt.

[69] A fentiek következtében az volt megállapítható, hogy a felperes előzetes megismerési igénye, amelynek alperes általi megtagadása jogszerűségének vizsgálata képezte jelen per tárgyát, nem a bírói igazságszolgáltatást jellemző adat megismerésére irányult,

hanem arra, hogy összehasonlítást és így valójában ellenőrzést végezzen az alperesi adatszolgáltatást (is) érintően. Az ismételt adatigénylése folytán ténylegesen már nem a korábban közérdekűnek minősített adatot akarja megismerni, hanem az alperes adatkiadási tevékenységét kívánja tesztelni, ellenőrizni úgy, hogy az alperesnek ehhez, az alaptevékenységét képező közfeladat hatékony ellátására hivatott munkaerőt lenne szükséges felhasználnia.

[70] A jelen perben vizsgált adatmegismerési igény a közérdekű adatok megismeréséhez való jog gyakorlására hivatkozással valójában a alperes működésének egyik szegmense, az adatközlési kötelezettség teljesítésének a minősége, a számszaki helyessége ellenőrzésére irányult, ezáltal az alperesre telepítve további munkaterhet, ez pedig a alperes alaptevékenységének működését indokolatlanul megnehezíti. A alperes zavartalan működésének biztosítása olyan alkotmányos érték, amelynek védelme korlátozza a jelen per felperesének a perrel érintett adatigénylés vonatkozásában a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogát.

[71] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.

[72] A pernyertes alperes perköltséget nem számított fel, így arról a másodfokú bíróság a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján nem döntött.

[73] Az eljárás az Itv. 57. § (1) bekezdés o) pontja alapján illetékmentes.

Budapest, 2022. február 10.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró